

Cymdeithas Mudiadau Gwirfoddol Penybont

Eich cyngor gwirfoddol sirol lleol

4. Gwirfoddolwyr

4.8.1 Asesiadau risg - gwirfoddolwyr sy'n gweithio o'u

Nid yw'r rhan fwyaf o ddeddfwriaeth iechyd a diogelwch ond yn berthnasol i weithwyr cyflogedig. Ond mae gan eich sefydliad ddyletswydd gofal tuag at wirfoddolwyr (ac eraill).

Mae hyn yn golygu bod angen i chi osgoi achosi, yn ddiotal, niwed nac anaf i wirfoddolwyr. Nid yw'n golygu y bydd gwirfoddolwyr yn gweithio mewn amgylchedd heb ddim risg.

Mae hefyd yn golygu rhoi i wirfoddolwyr y wybodaeth berthnasol a allai effeithio ar eu hiechyd a'u diogelwch.

Beth y mae hyn yn ei olygu i wirfoddolwyr sy'n gweithio'n bennaf o'u cartrefi eu hunain?

1. Archwilio eich yswiriant

A yw'n cynnwys gwirfoddolwyr sy'n gweithio o'u cartrefi?

A oes unrhyw ofynion penodol, neu eithriadau y mae angen i chi fod yn ymwybodol ohonynt?

2. Canfod y prif risgiau a'r camau gweithredu posib

Rhaid i chi ystyried natur y tasgau i'w cyflawni e.e. gwneud galwadau teleffon, tasgau ar y cyfrifiadur, tasgau ymarferol.

Ar gyfer pob rôl, dylech ddechrau drwy wneud rhestr o'r risgiau posib y gallwch chi feddwl amdanynt, gan wneud nodyn o ba mor debygol ydynt o ddigwydd a pha mor ddifrifol y gall y canlyniadau fod. Sylwch hefyd ar y camau gweithredu posib y gellid eu cymryd i ddileu risg neu ei rheoli.

Mae ffurflen enghreifftiol ar gyfer cynnal asesiad risg ar gael [yma](#).

Yna gwnewch benderfyniad am beth y dylai eich blaenoriaethau fod wrth asesu a rheoli'r risgiau pwysig. Byddwch yn penderfynu hyn ar sail

- Pa mor ddifrifol yw'r risg o niwed
- Pa mor debygol o ddigwydd ydyw a
- Pha mor ymarferol ydy rheoli'r risg.

Er enghraifft, os ydych wedi canfod risgiau sy'n berygl bywyd, mae angen rhoi sylw i'r rhain, beth bynnag yw'r gost neu'r anhwylystod i chi. Os ydych wedi canfod risgiau lefel isel, sy'n annhebygol o ddigwydd, dylech adolygu'r sefyllfa'n rheolaidd.

Ceir awgrymiadau ar rai meysydd risg posib i chi eu hystyried yn Atodiad 1 Taflen wybodaeth 4.8 [Cadw Gwirfoddolwyr yn Ddiogel](#).

3. Cynnal asesiad risg pellach

Gallech gymryd un o'r dulliau gweithredu canlynol:

a) Trafod gyda'r gwirfoddolwr

Gan ddefnyddio'r rhestr yr ydych wedi'i llunio o'r prif risgiau sy'n peri pryder i chi, siaradwch gyda'r gwirfoddolwr i asesu'r risgiau ymhellach, fel y bo'n briodol.

Bydd rhai o'r risgiau yr ydych wedi'u rhestru'n cael eu rheoli mewn ffyrdd eraill – ee drwy hyfforddiant sefydlu, neu drwy ddarparu offer diogelwch. Diben y drafodaeth hon yw casglu gwybodaeth berthnasol bellach am, er enghraifft, yr amgylchedd lle bydd y gwirfoddolwr yn gwirfoddoli, neu am alluoedd neu wybodaeth benodol y gwirfoddolwr.

Yn sgil eich trafodaeth, dylech fod yn gallu penderfynu'n well pa gamau y mae angen eu cymryd er mwyn lleihau'r risgiau neu eu rheoli. Gwnewch nodyn o'r camau a gymerir.

b) Hyfforddi eich gwirfoddolwyr i asesu risg

Gellid hyfforddi gwirfoddolwyr i gynnal eu hasesiadau risg eu hunain, o bosib gan ddefnyddio rhestr gyfeirio'r ydych chi wedi'i dyfeisio ar gyfer eu rôl.

Byddai'n bwysig eich bod yn gweld yr asesiad gorffenedig ac yn ei drafod a sicrhau y gwneir nodyn o'r camau gweithredu priodol a'u bod yn cael eu cyflawni. Gweler hefyd taflen 4.8 *Cadw gwirfoddolwyr yn ddiogel*.

c) Cynnal eich asesiad risg eich hun yng nghartref y gwirfoddolwr

Gall hyn fod yn briodol mewn rhai amgylchiadau o bosib – er enghraifft er mwyn sicrhau bod y cyfarpar yn addas neu wedi'i osod yn gywir. Efallai eich bod yn ymweld â'r gwirfoddolwr yn ei gartref ei hun at ddibenion eraill a byddwch yn gallu arsylwi drosoch eich hun, er enghraifft, y cyfarpar a'r amgylchedd gwirfoddoli.

Unwaith eto, gallai fod yn ddefnyddiol paratoi rhestr gyfeirio i gofnodi eich canfyddiadau a gwneud nodyn o ba gamau gweithredu a gymerir.

Cofiwch y byddai cynnal asesiad risg yng nghartref gwirfoddolwr heb reswm da yn cael ei ystyried yn ymyriad ar breifatrwydd.

4. Adolygu a diweddarau eich asesiad risg yn rheolaidd.

Gallech ei drafod yng nghyd-destun adolygiad un wrth un neu mewn sesiynau goruchwylio gyda'r gwirfoddolwr. Dylai'r broses fod yn un barhaus. Dylai'r hyn a ddysgwch drwy'r profiad asesu risg ddylanwadu ar eich hyfforddiant sefydlu/ar eich llawlyfr i wirfoddolwyr yn ogystal ag ar eich disgrifiadau o rolau gwirfoddolwyr. Dylai fod yn broses ystyrlon sy'n dangos eich bod yn gofalu am eich gwirfoddolwyr – nid dim ond yn weithdrefn fiwrocraidd a fwriedir i 'achub croen eich sefydliad'!

Gwybodaeth bellach

Mae'r [Safon Buddsoddi mewn Gwirfoddolwyr](#) yn ei gwneud yn ofynnol i gynnal asesiad o'r risg bosib i wirfoddolwyr wrth ddylunio rolau gwirfoddol (Dangosydd 5.1).

Gweler hefyd daflen wybodaeth 4.8 [Cadw gwirfoddolwyr yn ddiogel](#).

Yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch
www.hse.gov.uk

Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974.

Rhoddir cyfrifoldebau ar y cyflogwr o safbwynt pobl nad ydynt yn weithwyr cyflogedig iddo, ac y gallai gweithgareddau'r cyflogwr effeithio arnynt – pobl megis gwirfoddolwyr, ac aelodau'r cyhoedd:

....cyflawni'r ymrwymiad hwn yn y fath fodd er mwyn sicrhau, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol bosib, nad yw'r unigolion na chânt eu cyflogi ganddo ond y gellir effeithio arnynt, trwy hynny, yn dod i gysylltiad â risgiau i'w hiechyd na'u diogelwch.

...rhoi i'r unigolion (nad ydynt yn weithwyr cyflogedig iddo) y gallai'r modd y mae'n cyflawni'r ymrwymiad hwn effeithio arnynt, y wybodaeth a bennir am y cyfryw agwedd ar y ffordd y mae'n cyflawni ei ymrwymiad ag y gall effeithio ar eu hiechyd neu'u diogelwch.

Ymwadiad

Mae'r wybodaeth a ddarperir yn y daflen hon ar gyfer cyfarwyddyd yn unig. Nid yw'n amnewid am gyngor proffesiynol ac ni allwn dderbyn unrhyw gyfrifoldeb am golled o ganlyniad i unrhyw berson weithredu neu wrthod gweithredu arno.

Am rhagor o wybodaeth cysylltwch â

Cymdeithas Mudiadau Gwirfoddol Penybont

112-113 Heol y Fasnach, Maesteg, Pen-y-Bont ar Ogwr, CF34 9DL

Elusen Gofrestredig: 1146543 Rhif Cwmni: 07691764

Ffôn: 01656 810400

bavo@bavo.org.uk

Ffacs: 01656 812151

www.bavo.org.uk

Cynhyrchwyd gan WCVA, Cynghorau Gwirfoddol Sirol a Chanolfannau Gwirfoddoli
Wedi ei ddiweddarau: 26/09/2016

Ffôn: 0800 2888 329
www.wcva.org.uk